

2017-06-08
A2017/01238/A

Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsförmedlingen
113 99 Stockholm

Uppdrag att förbättra genomförandet av etableringsuppdraget

Regeringens beslut

Arbetsförmedlingen ska förstärka sitt arbete med att säkerställa att alla nyanlända i etableringsuppdraget erbjuds en god tillgång till insatser av hög kvalitet och successivt närmar sig arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen ska fortlöpande identifiera förbättringsområden i den egna verksamheten och vidta åtgärder för att förbättra den egna verksamhetens resultat. Jämställdhet mellan kvinnor och män ska beaktas i dessa processer.

Nyanländas kompetenser och erfarenheter ska kartläggas snabbare och med högre kvalitet. Arbetsförmedlingen ska med den utgångspunkten utveckla tydligare och snabbare processer för att nyanlända med bristande utbildning mer omgående kommer i utbildning samtidigt som en större andel nyanlända som står närmare arbetsmarknaden snabbare matchas mot arbete.

I arbetet med att öka andelen som går till utbildning ska myndigheten ta tillvara de möjligheter som studiestartsstödet ger och verka för ett högt nyttjande av detta samt att ta tillvara de nya regler för anvisning till utbildning som det kommande etableringsregelverket kommer att erbjuda. I arbetet med att matcha mot arbete ska nyanländas yrkeskompetens tas tillvara och erfarenheter av och arbetssätt i snabbspåren ska användas i detta arbete.

I arbetet med att utveckla tydligare och snabbare processer ska Arbetsförmedlingen aktivt och strategiskt samverka med kommuner och andra relevanta aktörer. Detta ska ske med utgångspunkt i den modell för fördjupad samverkan om nyanländas etablering i arbetslivet som regeringen givit Delegationen för unga och nyanlända i arbete (A2014:06) i uppdrag att

ta fram (Dir. 2017:20). Arbetsförmedlingen ska också i större utsträckning ta strategiska initiativ till att finna lösningar på lokal och regional nivå. I genomförandet av uppdraget ska Arbetsförmedlingen samverka med Delegationen för unga och nyanlända i arbete och andra relevanta myndigheter.

Arbetsförmedlingen ska ge nyanlända grundläggande information om svensk arbetsmarknad, bl.a. hur löner och övriga villkor ser ut och fastställs, individens rättigheter och skyldigheter, innebörden av jämställdhet på arbetsmarknaden samt trygghetssystemens koppling till arbete. I genomförandet av uppdraget ska Arbetsförmedlingen ta initiativ till samarbete med arbetsmarknadens parter.

Arbetsförmedlingen ska löpande hålla Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) informerat om hur arbetet fortskrider. Arbetsförmedlingen ska också senast den 31 oktober 2017 och den 31 oktober 2018 återrapportera till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) hur myndigheten genomför uppdraget och vilka fortsatta utvecklingsåtgärder som myndigheten avser vidta för att ta sig an kvarstående utmaningar.

Bakgrund

Arbetsförmedlingens arbete med att öka andelen nyanlända som arbetar eller studerar såväl under som efter etableringsuppdraget behöver förbättras. Av Arbetsförmedlingens regleringsbrev för 2017 framgår bl.a. att potentialen i ett ökat antal nyanlända i arbetskraften ska tas tillvara, att arbetsmarknads-etableringen ska förbättras, och att andelen personer som lämnar etableringsuppdraget för arbete eller studier ska öka, särskilt bland kvinnor. Sysselsättningsgraden hos utrikes födda behöver fortsätta att öka och skillnaden i sysselsättningsgrad mellan inrikes och utrikes födda, särskilt bland kvinnor, behöver minska.

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för detta och för att utnyttja etableringstiden på bästa sätt är det angeläget att det finns en god och kontinuerlig tillgång på kvalitativa insatser inom etableringsuppdraget. Insatserna ska leda till att individerna kommer närmare arbetsmarknaden och väntetider ska undvikas. Ohälsa eller funktionsnedsättning ska upptäckas så tidigt som möjligt för att individen ska få ta del av rätt insatser.

För att ta tillvara den resurs som nyanlända innebär bör samhällets insatser bilda en effektiv kedja från asylmottagande via etableringsinsatser till arbete eller utbildning. Arbetsförmedlingen ska, för att underlätta etableringen för vissa nyanlända, erbjuda kompetenskartläggning för asylsökande och verka för att asylsökande kompetenskartläggs och att de får kunskap om vilket stöd Arbetsförmedlingen kan erbjuda i samband med detta. Med detta som utgångspunkt kan tiden för kartläggning av nyanländas kompetenser och erfarenheter kortas. Kartläggningen är väsentlig för att möjliggöra rätt insatser och för att undvika omvägar till utbildning och arbete.

Många insatser inom etableringsuppdraget är kommuner ansvariga för. Vissa insatser tillhandahålls av andra aktörer. Inte minst är kommunal vuxenutbildning en resurs inom och efter etableringsuppdraget som i dag inte används i tillräcklig utsträckning, särskilt med tanke på att en stor del av etableringsdeltagarna har kort tidigare utbildning.

Arbetsförmedlingen har i uppdrag att vara stödjande och pådrivande i förhållande till andra aktörer. Det innebär att Arbetsförmedlingen ska vidta alla rimliga åtgärder för att både skapa förutsättningar för och driva på övriga aktörer. Sådana åtgärder kan bl.a. innefatta att initiera och utveckla lokalt och regionalt anpassade samverkanslösningar för att öka övergångarna till utbildning och arbete. Detta kan exempelvis ske genom att initiera gemensamma kartläggningar av det lokala och regionala utbildningsbehovet som planeringsunderlag för skolhuvudmännen.

Kartläggningen av nyanländas kompetens och erfarenhet är här väsentlig för att Arbetsförmedlingen ska kunna precisera utbildningsbehovet till skolhuvudmannen. Ett ökat fokus på vägledning ökar också möjligheten för fler att studera vidare inom utbildningsväsendet. En annan möjlighet är att stärka arbetsgivararbetet och driva på för att fler personer ska kunna få exempelvis praktik och anställas både med och utan anställningsstöd.

För att åstadkomma detta behöver Arbetsförmedlingen förstärka sitt arbete med att identifiera förbättringsområden och vidta åtgärder för att förbättra den egna verksamhetens resultat. Bland annat bör myndigheten lära från goda exempel på lokal och regional nivå samt kontinuerligt utveckla arbetssättet inom etableringsuppdraget i hela myndigheten. Att säkra god

service och lokal närvaro med fokus på utsatta stadsdelar och kommuner med hög långtidsarbetslöshet är också relevant i sammanhanget.

På regeringens vägnar

Ylva Johansson

Maria Hansson

Kopia till:

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA, OFA K, SKA 3 och SFÖ

Socialdepartementet/JÄM, FST, SK och FS

Kulturdepartementet/DISK

Justitiedepartementet/SIM

Utbildningsdepartementet/GV och UH

Arbetsmarknadsdepartementet/I

Delegationen för unga och nyanlända i arbete (A2014:06)